

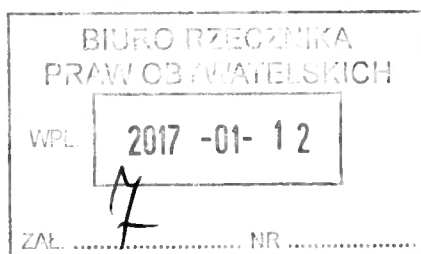
PREZES
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

RPW/2230/2017 P
Data: 2017-01-12

Warszawa, dnia 12 stycznia 2017 r.

Sygn. akt U 1/17

Pan

Adam B O D N A R

Rzecznik Praw Obywatelskich

Uprzejmie zawiadamiam, że 12 stycznia 2017 r. wpłynął do Trybunału Konstytucyjnego wniosek Prokuratora Generalnego z 11 stycznia 2017 r., którego kopię załączam.

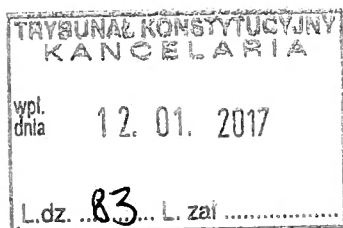
Stosownie do art. 63 ust. 2 oraz art. 42 pkt 10 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072) uprzejmie informuję, że Rzecznik Praw Obywatelskich może – w terminie 30 dni od daty doręczenia zawiadomienia – zgłosić udział w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym i przedstawić pisemne stanowisko w sprawie.

Julia Przyłębska

Warszawa, dnia 11 stycznia 2017 r.

PK VIII TK 3.2017

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

WNIOSEK PROKURATORA GENERALNEGO

Na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 188 pkt 3 Konstytucji
Rzeczypospolitej Polskiej

wnoszę o stwierdzenie niezgodności:

- 1) uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 listopada 2010 r.
w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego (M. P. Nr 93,
poz. 1067) – z art. 194 ust. 1 i art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej
Polskiej;
- 2) § 1 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej powołanej w punkcie 1
– z art. 194 ust. 1 Konstytucji RP;
- 3) § 2 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej powołanej w punkcie 1
– z art. 194 ust. 1 Konstytucji RP.

UZASADNIENIE

1. Uwagi wstępne.

1.1. Prokurator Generalny jest podmiotem, który na mocy art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji RP posiada legitymację do złożenia do Trybunału Konstytucyjnego wniosku w sprawach, o których mowa w art. 188 pkt 1-4 Konstytucji RP. Zgodnie z art. 188 pkt 3 Konstytucji, Prokurator Generalny może między innymi wnioskować o zbadanie zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami. Jest on ponadto organem, którego szczególnym zadaniem jest stanie na straży praworządności, a jednym z instrumentów realizacji tego zadania jest możliwość złożenia wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją określonych aktów prawnych.

Uchwała Sejmu RP w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego jest aktem prawnym wydanym przez centralny organ państwa. Akt ten wpływa na kształt systemu prawnego, gdyż kreuje skład konstytucyjnego organu państwa, który decyduje – w określonym zakresie – o bycie aktów normatywnych w polskim porządku prawnym.

1.2. W swoim dotychczasowym orzecznictwie Trybunał dopuszczał kontrolę niektórych uchwał Sejmu pod kątem ich zgodności z Konstytucją RP.

Z wyroku z dnia 22 września 2006 r., sygn. U 4/06, wynika, że „fundamentem demokratycznego państwa prawnego stała się zasada nadrzędności Konstytucji. Zasada ta odnosi się także do uchwał Sejmu. Parlament nie ma pozycji nadrzędnej nad innymi organami, z wyjątkiem ściśle określonych wypadków, nie ma także pozycji monopolistycznej w systemie organów państwa. Taka konstrukcja została stworzona m. in. w celu uniknięcia – historycznie znanego – doświadczenia. To doświadczenie to zarówno ryzyko,

jak i realne niebezpieczeństwo uproszczonego rozumienia demokracji – głównie, jeśli nie wyłącznie – do wszechwładzy większości parlamentarnej. By uniknąć tego niebezpieczeństwa, został stworzony system demokracji konstytucyjnej zawarty w Konstytucji z 1997 r. Zwierzchnictwem Konstytucji objęta jest więc każda działalność Sejmu, a nie wyłącznie ta, która polega na stanowieniu ustaw, jako aktów normatywnych powszechnie obowiązujących. Brak jakichkolwiek podstaw do tezy, jakoby posługując się formą uchwały, Sejm dysponował nieograniczoną i niepodlegającą kontroli kompetencją” (OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 109).

1.3. W ocenie wnioskodawcy, wydanie przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia o konstytucyjności uchwały z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego jest konieczne. Pozwoli ono rozstrzygnąć o statusie prawnym osób wymienionych w tej uchwale, co ma znaczenie dla realizacji zasady legalizmu w praktyce działania państwa. Rzecznik Praw Obywatelskich, w pisemnym stanowisku przedstawionym w Trybunale Konstytucyjnym w sprawie o sygn. U 8/15, podkreślił: „W demokratycznym państwie prawnym nie ma bowiem miejsca na sytuacje, które stwarzają choćby cień wątpliwości co do prawidłowości obsady składów orzekających sądów i trybunałów. Uczestnicy postępowania, w tym także Rzecznik Praw Obywatelskich, który jest aktywnym uczestnikiem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, muszą mieć pewność, że ich sprawy są rozstrzygane przez składy orzekające Trybunału Konstytucyjnego obsadzone zgodnie z zasadami konstytucyjnymi. Brak owej pewności spowoduje, że uczestnicy ci będą składali w toku postępowania wnioski o wyłączenie od orzekania osób nieuprawnionych do zasiadania w składzie orzekającym Trybunału Konstytucyjnego” (stanowisko dostępne na stronie: <http://ipo.tribunal.gov.pl/ipo/Sprawa?&pokaz=dokumenty&sygnatura=U%208/15>).

Ma to związek z prawem do rzetelnej procedury oraz z prawem do sądu, których gwarancje odpowiednio stosuje się w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym. Kwestia umocowania sędziów do orzekania jest uważana za element gwarancji wynikających z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Także z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że należyta obsada sądu jest elementem prawa do sądu (*vide* np. wyrok ETPC z dnia 17 listopada 2009 r. w sprawie Iwańczuk przeciwko Polsce, skarga nr 39279/05 oraz z dnia 25 października 2011 r. w sprawie Richert przeciwko Polsce, skarga nr 54809/07).

W związku z powyższym również skład Trybunału Konstytucyjnego wpływa na realizację prawa do sądu. Oznacza to, że każdy uczestnik postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym musi mieć pewność, iż osoba zasiadająca w składzie orzekającym jest sędzią Trybunału Konstytucyjnego.

Składając wniosek, wnioskodawca chce zwrócić uwagę na wątpliwość co do legitymacji osób, wymienionych w uchwale z dnia 26 listopada 2010 r., do pełnienia urzędu sędziego Trybunału Konstytucyjnego, z uwagi na wadliwość tejże uchwały.

Zgodnie z art. 68 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U., poz. 2072), „[o]rzekając w sprawie zgodności aktu normatywnego lub ratyfikowanej umowy międzynarodowej z Konstytucją, Trybunał bada zarówno treść takiego aktu lub umowy, jak też kompetencję oraz dochowanie trybu wymaganego przepisami prawa do wydania aktu lub do zawarcia i ratyfikacji umowy”.

Zgodnie z art. 7 Konstytucji RP, „[o]rgany władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”. Przedstawiany do rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny problem dotyczy aspektu materialnego (treść) i formalnego (tryb podjęcia) przedmiotowej uchwały Sejmu.

2. Uzasadnienie merytoryczne wniosku.

2.1 Stan faktyczny.

Jedną uchwałą z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego Sejm RP wybrał na stanowiska sędziów TK trzy osoby – Stanisława Rymara, Piotra Tuleję oraz Marka Zubika.

Analiza procedury wyboru sędziów TK w listopadzie 2010 r. wskazuje, że głosowanie nad wyborem tych osób odbyło się łącznie (pkt 37 porządku dziennego obrad, głosowanie nr 108, posiedzenie 78 Sejmu VI kadencji; stenogram na stronie: <http://orka.seim.aov.pl/SQL.nsf/glosowaniaL?OpenAgent&6&78&108>). Spośród pięciu kandydatów umieszczonych na jednej liście wybrano trzech, gdyż do obsadzenia były trzy stanowiska. Osoby te wybrano łącznie w sposób określany często jako wybór zblokowany, w którym wybrane zostały osoby uzyskujące najwięcej głosów spośród wszystkich kandydatów. Nie wiadomo było zatem, która osoba jest wybierana na miejsce którego z ustępujących sędziów TK.

2.2. Przywołanie treści aktu kwestionowanego wnioskiem wraz z jego wykładnią.

Przedmiotem kontroli w niniejszej sprawie jest uchwała Sejmu RP z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego w całości oraz poszczególne jej jednostki redakcyjne. Uchwała ta stanowi:

„§ 1. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 194 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009 r. Nr 56, poz. 459 i Nr 178, poz. 1375 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307), wybiera na stanowiska sędziów Trybunału Konstytucyjnego:

- Stanisława RYMARA

- Piotra TULEJĘ
- Marka Tadeusza ZUBIKA.

§ 2. Kadencja nowo wybranych sędziów Trybunału Konstytucyjnego rozpoczyna się z dniem 3 grudnia 2010 r.”

W świetle § 1 przytoczonej uchwały, Sejm RP dokonał wyboru na stanowiska sędziów TK trzech osób wymienionych w tym akcie. § 2 uchwały wyznaczył wspólnie datę początku kadencji tych osób. Z żadnego z przywołanych wyżej paragrafów uchwały nie wynika indywidualny charakter dokonanego wyboru. Nie jest wiadome, na które zwalniane miejsca po sędziach kończących kadencję zostały wybrane poszczególne osoby. Uchwałodawca nie podzielił jednostek redakcyjnych aktu w taki sposób, by zaznaczyć indywidualność wyboru. Innymi słowy – dokonał wyboru grupowego.

2.3. Przywołanie treści wzorców kontroli wraz z ich wykładnią.

Wnioskodawca wskazał we wniosku dwa wzorce kontroli: art. 194 ust. 1 i art. 7 Konstytucji RP.

2.3.1. Pierwszym powołanym wzorcem kontroli jest art. 194 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym „Trybunał Konstytucyjny składa się z 15 sędziów, wybieranych indywidualnie przez Sejm na 9 lat spośród osób wyróżniających się wiedzą prawniczą. Ponowny wybór do składu Trybunału jest niedopuszczalny”. Z przepisu tego wynika, że skład Trybunału liczy 15 sędziów, którzy są wybierani przez Sejm indywidualnie na kadencję 9-letnią. Oznacza to indywidualny wybór każdego sędziego na indywidualną kadencję. Taki kształt normy konstytucyjnej nie jest przypadkowy, gdyż zakłada realizację konkretnego celu. Jak stwierdził B. Banaszak, „[p]rzyjęte w Konstytucji rozwiązanie dotyczące obsadzania stanowisk sędziów TK dostosowane jest do funkcji TK. Zapewnia z jednej strony zmianę jego składu, ale z drugiej sprzyja stabilności kierunku jego orzecznictwa, choćby już przez sam fakt ograniczenia się do zmian indywidualnych i nieodnawiania całego składu TK w jednych

wyborach. W ten sposób Sejm właściwie każdej kadencji może wpływać na skład personalny TK, ale żaden Sejm nie decyduje w całości o tym, co przeciwdziała zależnościom mogącym tworzyć zagrożenie dla niezawisłości sędziowskiej” (B. Banaszak, uwaga nr 1 do art. 194, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2012).

W myśl art. 194 ust. 1 Konstytucji RP, do składu TK może być wybrana osoba wyróżniająca się wiedzą prawniczą. Konstytucja RP nie wyjaśnia, co należy rozumieć przez to pojęcie. Konkretyzacja wymogów dotyczących kwalifikacji kandydatów na sędziów Trybunału nastąpiła w kolejnych ustawach o Trybunale Konstytucyjnym, a obecnie jest określona w ustawie z dnia 30 listopada 2016 r. o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U., poz. 2073).

Ponadto z art. 194 ust. 1 Konstytucji RP wynika, że w stosunku do sędziów ma zastosowanie zasada kadencyjności. Są oni wybierani indywidualnie przez Sejm na dziewięcioletnią kadencję. Obowiązuje zakaz reelekcji tej samej osoby na urząd sędziego TK.

W kontekście niniejszej sprawy znaczenie ma, wynikający z art. 194 ust. 1 Konstytucji RP, indywidualny wybór sędziów Trybunału Konstytucyjnego. Zdaniem A. Mączyńskiego i J. Podkowika, „[k]onsekwencją indywidualnej kadencji sędziów TK jest ich indywidualny wybór do składu TK. Oznacza to, że każdy kandydat musi otrzymać ustawowo określoną większość głosów w Sejmie. Nie jest w rezultacie możliwe głosowanie na listy kandydatów (*en bloc*), jeżeli do obsadzenia jest kilka stanowisk sędziowskich (zob. L. Garlicki, Artykuł 194, w: Garlicki, *Konstytucja*, t. 4, s. 5, uw. 5; M. Zubik, *Status*, s. 83; zob. też Biul. KKZN 1996, Nr 25, s. 12). O naruszeniu zasady indywidualnego wyboru nie można natomiast mówić, gdy Sejm na jednym posiedzeniu dokonuje obsadzenia kilku zwalniających się stanowisk sędziowskich, o ile nad każdą kandydaturą przeprowadzane jest odrębne głosowanie. Stanowisko sędziego

obejmują zatem te osoby, które uzyskały ustawowo wymaganą większość głosów, a w razie gdyby w toku procedur wyborczych bezwzględną większość głosów uzyskało więcej kandydatów, niż istniało wolnych miejsc do obsadzenia, to sędziami zostają wybrane osoby, które uzyskały największą liczbę głosów (zob. M. Zubik, *Status*, s. 83)” [A. Mączyński, J. Podkowik, komentarz do art. 194, [w:] *Konstytucja RP. Tom II. Komentarz: art. 87-243*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016).

Przywołany wyżej komentarz do Konstytucji jest najnowszym komentarzem w polskiej doktrynie. Jednak zawarte w nim stanowisko nie jest nowe. Wskazana w nim teza, dotycząca indywidualnego wyboru, występowała w literaturze przedmiotu już wcześniej. L. Garlicki podkreślał, że „Konstytucja nie określa żadnych elementów procedury wyboru sędziów TK, ale – skoro przyjęto zasadę indywidualizacji kadencji – procedura ta zawsze musi odnosić się do wyboru **poszczególnych sędziów** (podkr. własne). Niedopuszczalne byłoby zaś, jak w poprzednim stanie prawnym przeprowadzanie głosowań *en bloc*, nawet gdy jednocześnie dokonywany jest wybór dwóch lub więcej sędziów” (L. Garlicki, komentarz do art. 194, uwaga nr 5, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Tom IV, red. L. Garlicki, Warszawa 2005; *vide* też Z. Czeszejko-Sochacki, L. Garlicki, J. Trzciniński, *Komentarz do ustawy o Trybunale Konstytucyjnym*, Warszawa 1999, s. 58). Taka powinna więc być interpretacja wzorca do oceny przedmiotowej uchwały o wyborze sędziów TK również w 2010 r., jako że norma konstytucyjna nie uległa zmianie.

Indywidualny charakter wyboru sędziego TK musi się przejawiać w dwóch płaszczyznach: po pierwsze – w procedurze podejmowania uchwały w sprawie wyboru (tzn. muszą się odbyć głosowania odrębnie na każde ze zwalnianych stanowisk sędziowskich w Trybunale Konstytucyjnym); po drugie – z treści uchwały w sprawie wyboru musi wynikać, że wybór był indywidualny, a nie łączny.

2.3.2. Drugim wzorcem kontroli jest ogólna zasada z art. 7 Konstytucji RP. Przepis ten brzmi: „Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”.

Adresatem normy wynikającej z art. 7 Konstytucji RP są organy władzy publicznej, które należy rozumieć szeroko. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 grudnia 2001 r., sygn. SK 18/00, stwierdził, że „[p]ojęcie «władzy publicznej» w rozumieniu art. 77 ust. 1 Konstytucji obejmuje wszystkie władze w sensie konstytucyjnym – ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą” (OTK ZU nr 8/2001, poz. 256).

W tym samym orzeczeniu Trybunał uznał też, że „[p]ojęcie «działania» organu władzy publicznej nie zostało konstytucyjnie zdefiniowane. W pojęciu tym mieszczą się zarówno zachowania czynne tego organu, jak i zaniechania. W zakresie działań czynnych organu władzy publicznej mieszczą się indywidualne rozstrzygnięcia, np. decyzje, orzeczenia i zarządzenia. Pojęcie «zaniechania» władzy publicznej dotyczy tych sytuacji, w których obowiązek określonego działania władzy publicznej jest skonkretyzowany w przepisie prawa i można ustalić, na czym konkretnie miałyby polegać zachowanie organu władzy publicznej”.

Jak wskazuje B. Banaszak, „[z]godnie z powszechnie przyjętym w doktrynie prawa i w orzecznictwie TK rozumieniem sformułowanej przez Konstytucję w art. 7 zasady legalizmu kompetencja (realizująca ją działalność) każdego organu władzy publicznej powinna opierać się na wyrażnie sformułowanym przepisie prawnym. Oznacza to, że w państwie praworządnym wszelka działalność władcza wymaga podstaw prawnych, tzn. legitymacji w prawnie nadanym upoważnieniu do działania. Konsekwencją tak rozumianej zasady legalizmu jest też prawna reglamentacja działalności prawodawczej, oznaczająca, że akty prawotwórcze powinny mieć legitymację w Konstytucji albo też w aktach prawnych podjętych na jej podstawie, właściwych do

przydzielania w jakimś zakresie kompetencji. Sposób wykorzystywania kompetencji przez organy państwowe nie jest wyrazem arbitralności ich działania, lecz wynikiem realizacji przekazanych im uprawnień. Działania wyrastające poza ramy tych uprawnień pozbawione są zaś legitymacji. Nie ma tu więc pola dla decyzji samowolnych ani też nadmiernego marginesu swobody w działalności organu władzy publicznej. Każde przekroczenie granic określonych przez Konstytucję pozbawia taki organ legitymacji działania” (B. Banaszak, *Konstytucja RP*, Warszawa 2009).

Zasada legalizmu wiąże się ściśle z wydawaniem aktów prawnych, w tym uchwał Sejmu. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wypowiadał się na temat trybu wydawania aktów prawnych. Stwierdzał, że w demokratycznym państwie prawnym wszystkie organy władzy publicznej są zobowiązane do działania na podstawie prawa i w granicach przez prawo wyznaczonych (art. 7 Konstytucji). Obowiązek ten dotyczy również organów państwowych, które uczestniczą w procesie stanowienia podstawowych aktów prawnych w państwie demokratycznym. Z orzecznictwa Trybunału wynika, że dochowanie przez upoważnione organy trybu unormowanego w przepisach Konstytucji jest warunkiem dojścia do skutku określonych aktów prawnych. Kompetencje poszczególnych organów w tym procesie są ściśle wyznaczone, natomiast działania niezgodne z prawem – niedopuszczalne (*vide* np. wyroki z dnia: 27 maja 2002 r., sygn. K 20/01, OTK ZU nr 3/A/2002, poz. 34; 23 marca 2006 r., sygn. K 4/06, OTK ZU nr 3/A/2006, poz. 32; 7 listopada 2013 r., sygn. K 31/12, OTK ZU nr 8/A/2013, poz. 121).

W świetle powyższych poglądów, uchwała z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego może być również oceniona z punktu widzenia zgodności z zasadą legalizmu.

2.4. Określenie problemu konstytucyjnego i zarzutu niekonstytucyjności.

Problem konstytucyjny w niniejszej sprawie dotyczy legalności podjęcia uchwały Sejmu w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego (art. 7 Konstytucji RP) i spełnienia wymogu indywidualnego wyboru, sformułowanego w art. 194 ust. 1 Konstytucji RP.

Zarzuty wnioskodawcy są zatem skierowane wobec trybu wydania uchwały Sejmu z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wyboru sędziów TK oraz treści poszczególnych jednostek redakcyjnych tej uchwały w zakresie dotyczącym indywidualnego wyboru, o którym mowa w art. 194 ust. 1 Konstytucji.

Zarzut wnioskodawcy polega na tym, że uchwała, w której wskazano trzy osoby na stanowiska sędziów TK, nie zawiera znamion wyboru indywidualnego ani w płaszczyźnie proceduralnej, ani w płaszczyźnie materialnej.

Wnioskodawca uważa, że procedura wydania kwestionowanej uchwały przeczy wyborowi indywidualnemu, wymaganemu na podstawie art. 194 ust. 1 Konstytucji RP, ze względu na sposób głosowania. Tryb głosowania i dojście do skutku uchwały z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego dokonały się z naruszeniem przepisów ustawy zasadniczej, a to powoduje niezgodność tak uchwalonego aktu także z art. 7 Konstytucji RP.

Z treści § 1 kwestionowanej uchwały nie można wywieść, która z osób została wybrana na które wakujące miejsce w Trybunale Konstytucyjnym. W związku z tym nie można w tym przypadku mówić o wyborze indywidualnym, którego wymaga art. 194 ust. 1 Konstytucji RP.

Paragraf 2 kwestionowanej uchwały wyznaczył wspólnie datę początku kadencji wszystkich osób w tym akcie wymienionych. Kadencja

poszczególnych sędziów nie została zatem zindywidualizowana, czego także wymaga art. 194 ust. 1 Konstytucji.

2.5. Wskazanie argumentów lub dowodów na poparcie zarzutu niekonstytucyjności.

Wnioskodawca, na potwierdzenie przedłożonych zarzutów, wskazuje następujące argumenty.

Konstytucja RP stanowi o indywidualnym wyborze sędziego TK przez Sejm. W doktrynie prawnej panuje zgodność co do tej konstytucyjnej przesłanki wyboru. Zasada indywidualizacji wyboru oraz kadencji wiąże się wprost z tym, że głosowania na poszczególne stanowiska sędziowskie w Trybunale Konstytucyjnym muszą być przeprowadzane odrębnie. Nie jest dopuszczalne przeprowadzanie głosowania *en bloc*, nawet gdy podczas danego posiedzenia Sejmu jednocześnie dokonywany jest wybór dwóch lub więcej sędziów.

To znaczy, że każdy sędzia TK musi być wybierany przez Sejm RP w oddzielnym, indywidualnym głosowaniu, w drodze odrębnej uchwały.

Za tym, że uchwała z dnia 26 listopada 2010 r. została przyjęta z naruszeniem Konstytucji RP, przemawia to, iż za jej pomocą dokonano wyboru sędziów TK w jednym głosowaniu (głosowanie nr 108, posiedzenie 78. Sejmu VI kadencji). Okoliczność ta sprawia, że istnieje poważna i uzasadniona wątpliwość co do skuteczności wyboru Stanisława Rymara, Piotra Tulei i Marka Zubika na stanowiska sędziów TK. Z tego powodu dyskusyjna jest więc legitymacja wymienionych osób do zasiadania w składzie Trybunału Konstytucyjnego, a składy orzekające z ich udziałem można uznać za niezgodne z prawem. W konsekwencji, orzeczenia wydane przez takie składy mogą być uznane za wadliwe, a takie nie powinny funkcjonować w polskim porządku prawnym. Dlatego należy rozstrzygnąć tę kwestię ostatecznie i jednoznacznie.

Naruszenie konstytucyjnych przepisów dotyczących wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego (art. 194 ust. 1 Konstytucji RP) jest jednocześnie

wyjściem Sejmu (organu władzy publicznej w rozumieniu art. 7 Konstytucji) poza granice prawa. To powoduje, że uchwała z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wyboru sędziów TK narusza również art. 7 Konstytucji RP.

Potwierdzeniem naruszenia art. 194 ust. 1 Konstytucji RP jest ponadto bezpośrednio treść § 1 i § 2 zaskarżonej uchwały. Należy podkreślić, że § 1 wyraźnie wskazuje 3 nazwiska osób wybranych na stanowiska sędziów Trybunału Konstytucyjnego. W tej jednostce redakcyjnej nie zostało wskazane, na które z wakujących miejsc zostały wybrane poszczególne osoby. Uchwałodawca nie zdecydował się również wskazać tych osób w odrębnych paragrafach, przez co mógł zaakcentować indywidualny charakter ich wyboru wymagany przepisami konstytucyjnymi. W ten sposób jedynie potwierdzono brak indywidualności wyboru danego sędziego TK.

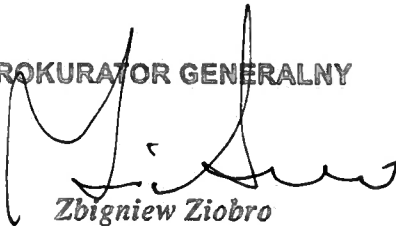
Wnioskodawca ma podobne zastrzeżenia do § 2 kwestionowanej uchwały. W tej jednostce redakcyjnej uchwałodawca wyznaczył wspólnie datę początku kadencji wszystkich osób w niej wymienionych. Kadencja nie została zatem zindywidualizowana, czego wymaga art. 194 ust. 1 Konstytucji RP. Nie jest przy tym usprawiedliwieniem fakt, że nominalnie kadencja poszczególnych osób miała się rozpocząć tego samego dnia. Konstytucja RP wymaga bowiem, by wobec każdego sędziego TK kadencję tę wskazać indywidualnie. Musi ona być zatem powiązana z nazwiskiem konkretnej osoby wybranej na stanowisko sędziego TK, a nie podana wspólnie dla całej grupy wybranych osób, o czym świadczy użyta w uchwale liczba mnoga (*vide* – uchwała: „§ 2. Kadencja **nowo wybranych sędziów** [podkreślenie własne] Trybunału Konstytucyjnego rozpoczyna się z dniem 3 grudnia 2010 r.”).

3. Konkluzja.

Uchwała z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wyboru sędziów TK narusza zasadę indywidualnego wyboru sędziego Trybunału, wynikającą z art.

194 ust. 1 Konstytucji RP, a przez to także zasadę legalizmu, określoną w art. 7 Konstytucji RP, ponieważ Sejm, wydając ów akt, wykroczył poza ramy działania wyznaczone mu przez ustawę zasadniczą. Niekonstytucyjność dotyczy zarówno trybu wydania kwestionowanej uchwały, jak i jej treści, z której nie można w żaden sposób wywieść tego, że wybór sędziów TK został dokonany indywidualnie. To powoduje, że akt ten jest wadliwy, a – w ocenie wnioskodawcy – osoby Stanisława Rymara, Piotra Tulei i Marka Zubika nie mogą być uznane za sędziów TK. Zgodnie ze standardami demokratycznego państwa prawnego oraz prawem do rzetelnej procedury przed TK, każdy uczestnik postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym musi mieć pewność, iż osoba zasiadająca w składzie orzekającym jest sędzią Trybunału Konstytucyjnego, wybranym do jego składu zgodnie z obowiązującymi zasadami konstytucyjnymi.

Z tego względu, wnoszę jak na wstępie.

PROKURATOR GENERALNY

Zbigniew Ziobro

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

Sygn. akt II 1/17

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2017 -01- 12
ZAL. NR	

Pan
Adam BODNAR
Rzecznik Praw Obywatelskich